

ЈЕЗИЧКЕ И СТИЛСКЕ ОДЛИКЕ КУМУЛАТИВНИХ ФОРМИ У ДАНУ ШЕСТОМ РАСТКА ПЕТРОВИЋА

У раду се анализирају кумулативне конструкције у Дану шестом Растка Петровића, будући да фигуре набрајања представљају упечатљиву синтаксостилемску особину овог романа. У Петровићевом прозном тексту реализују се и асиндетске кумулације чије су компоненте како непредикативне тако и предикативне синтаксичке јединице. Захваљујући промјени реченичног ритма и новонасталим везама међу уланчаним појмовима, нагомилавање синтаксички истоврсних компоненти не представља пуко ређања детаља, па у роману поменути поступак задобија најразличитије функционалне вриједности.

Кључне ријечи: кумулација, асиндет, саоднос, интонација набрајања, нерашчлањива јединица

1. Увод

Једини модерни роман о ратном повлачењу преко Албаније² – *Дан шести*, поетичка је сума књижевног опуса и животног искуства Растка Петровића. Готово да нема значајнијег ауторовог приповједачког, пјесничког, путописног или есејистичког текста који свој завршни одјек није добио у *Дану шестом*. Свјестан чињенице да је рат „огроман доживљај човечанства, можда највећи, свакако најкрвавији” (Петровић, 2014, стр. 214), и да је као такав одувјек привлачио пажњу литерата – од Хомера до Толстоја – овај писац осјећао је потребу да и сам створи једно грандиозно дјело такве врсте које би обухватило читав тоталитет рата и остало забиљежено као репрезентативно у књижевности којој је припадао. Служећи се најразличитијим (приповједним) техникама, од којих преовладавају технике монтаже, симултанитета, интроспекције и ретроспекције, овај писац показао је способност да умије да се изузме из догађаја о којима говори

¹ veracevriz@yahoo.com

² Прије тога је „[...] само Драгиша Васић (1885–1945) у изванредној књизи приповедака *Утуљена кандила* (1922) шире захватио ратну проблематику у Србији“. Преузето са: http://www.rastko.rs/isk/isk_21.html. Датум приступа: 31. 10. 2015.

и представи их у што сугестивнијој слици. Захваљујући свом теоријском знању и беспријекорном увиду у напредак природних и друштвених наука, Растко Петровић превазишао је све дотадашње приступе ратној теми и створио дјело монументалних размјера. Са својих шест стотина страна, *Дан шести је*, како је то својевремено истицао и Петар Џацић, „[...] прави колос међу осталим Растковим делима” (1973, стр.120). С обзиром на то да је Растко Петровић тежио једној врсти стилске, жанровске и наративне полифоније, коју су неки тумачи, не без основа, доводили у везу и са Џојсовим *Уликсом* (в. Недић, 1989, стр. 61–80), тешко је наћи и једноставан начин да се он класификује. Зато се сматра оправданим гледиште да овај роман представља „енциклопедијску творевину“ (Вуковић, 2005, стр. 580), саздану од најразличитијих стилских поступака и због тога незгодну за било какву врсту класификације.

2. Непредикативни асиндетски низ

Као једно од карактеристичних обиљежја Петровићевог стила у *Дану шестом* у литератури често је истицано и динамично структурисање реченице (в. Minović, 1970, стр. 24). Динамизација реченице у језичком систему, као што је познато, постиже се на неколико начина, као што су: ритмизирање (понављање језичких јединица, градација), инверзија, осамостаљивање језичких јединица, елизија, номинативне реченице и сл. (в. Minović, 1970, стр. 32). Иако је сваки од наведених начина имао значајан удио у постизању већег степена динамизације реченице у Петровићевом роману, овдашња анализа у првом плану третираће конструкције настале понављањем синтаксички хомофункционалних јединица. Разлог томе је и што су оваква осложавања реченице у роману врло честа појава, боље рећи, чест поступак на којем Петровић гради и неке од топоса³ (в. Пантић, 2002, стр. 27–35), на којима почива његово дјело у цјелини. Може се заправо рећи да је роман *Дан шести* засићен стилемима насталим на принципу понављања синтаксичких јединица у истој функцији (позицији). А између низа упечатљивих синтаксостилистичких особина овог романа, као доминанатна се, без сумње, може издвојити и употреба кумулација асиндетског (безвезничког) типа.

Кумулација подразумијева вишеструко (минимално трокомпонентно) понављање језичких јединица обједињених критеријумом функционалне истоврсности и синтаксичке координираности. Друкчије речено, она представља језичко-стилски поступак којим настају сложене синтаксичке

³ Овдје треба поменути и класификацију топоса коју је извео Михајло Пантић. Наиме, он је издвојио девет топоса који се провлаче кроз цјелокупно Петровићево дјело, а то су: „1) адорација језика, 2) повратак на почело, 3) релативизација природног времена, 4) митска и митолошка перспектива; оноματοпејичност, 5) физиолошки стилски комплекс, 6) младихство, 7) прозаизација поезије; ритмичност, 8) путовање; стална промена простора и 9) хаотични синтетизам“ (в.: Пантић, 2002).

конструкције које на посебан начин проширују структуру реченице. Асиндетске кумулације потпадају под тзв. интензификовани тип кумулативних форми. Код кумулативних конструкција интензификованог типа понављање исте синтаксичке функције праћено је и/или је потпомогнуто интензивирањем. Под поступком интензификације подразумева се преуређење синтаксичке конструкције којим се, „[...] употребом посебних формално-граматичких средстава један или више реченичних чланова истиче (наглашава) и смисаоно и емфатички“ (Ковачевић, 2000, стр. 325).

Будући да се поступцима понављања и интензивирања нарушава или крши „[...] уобичајени систем, али не принцип системности[...]“ (Lotman, 1976, str. 373), тако оформљене оне имају надограђену, синтаксостилемску структуру. То такође значи да се набрајање у овом случају доживљава као осмишљено, па кумулиране јединице привлаче на себе пажњу, а пошто „примаоци информације” не очекују низ од неколико хомофункционалних јединица, они нужно опажају дискурс. У Петровићевом прозном тексту реализују се асиндетске кумулације чије су компоненте како непредикатске тако и предикатске синтаксичке јединице. Непредикатски асиндетски низ најчешће се остварује као: (а) супстантивни, (б) адвербијални и (в) адјективни⁴. Као нпр.:

(а) Све му је изгледало монструозно: *арија полке, лажне мраморне степенице од картона, балска хаљина, козице, воће* које се не може одредити, *тела жена* на самој ивици логора мушкараца, *гласови жена* што кидишу на војнике[...] (Петровић⁵, 1977, стр. 67); Као да је та кућа какво живо биће којим се немилосрдно треба исхранити, комад по комад, једући његове *удове, утробу, главу*, одваљивали су га пода нову даску, скидали с нискога крова *црепове*, да би опет заложили ватру. (стр. 54); По Стевановим појмовима, још онда када му је било седам година, постојао је живот: *висока трава на Старом гробљу, пећине на Ташмајдану, његова мајка, његови другови, игра хајдука*. (стр. 45); *Сан, јава, живљење, умирање*, мислили су у њему једну једину мисао. (стр. 46); *Нашао је хлеб, сир, сланину, свеже сецкано месо, патлициане, млеко*. (стр. 539);

(б) Затим се *дигла, пламтећи очима, удишући дубоко хладни ваздух, подрхтавајући слабинама* (стр. 70); Жене су га, међутим, *гледале глупо, бесмислено, смешећи се*, а он није могао да издржи дуже пред собом ни њихова лица, ни њихово воће. (стр. 67); Отишао је у основну школу, где је ноћио две вечери раније, не тражећи ништа друго, навикнут на то место, као да је растао на њему одувек, *не желећи га, не волећи га, познавајући га само*.

⁴ У адјективни тип овдје улазе и придјевске и супстантивне јединице, које преузимају синтаксичку функцију придјева.

⁵ С обзиром на то да су сви примјери из истог Петровићевог романа, у наредним парентезама биће дати само бројеви страница.

(стр. 56); Вукао се потом по блату, *не будећи се*, прешао по диреку овде, *не расањујући се, упињући се* да присуствује свему томе, *чујући ипак сваку реч*. (стр. 53); Онда Американац, *издужујући се, дрхтећи* својим голим танким плећкама, *отварајући уста* над једном малом тамном јазбином оивиченом зубима, и над једном великом у којој хује воде... (стр. 52); Ноге, које су га пренеле по том вратоломном мосту, изнад захукталог понора, *не скрећући ни десно ни лево, не подешавајући кораке, не омакнувши се ниједанпут*. (стр. 49);

(в) Желео је да се врати у *јасни, логичи, стварни* живот. (стр. 45); Да ли је могућно да су после свега тога остали само почеци мисли, *без живота, без, крви, без значења скоро?* (стр. 405); Одједном се једно *дрво*, косо израсло из брда, указало цело и јасно, са свим својим *лишајима, гранама, имелама*. (стр. 63).

Кумулативне конструкције у наведеним примјерима (а), (б) и (в), настале операцијом низања, образују редуплициране јединице код којих је хомофункционална веза изражена „спојном паузом“, у чијој је основи одређена интонативна вриједност (уп.: Пешковски, 2001, стр. 467). Будући да веза међу кумулираним члановима у датим примјерима подразумева само интонацију набрајања, оне потпадају под асиндетске структуре тзв. нултог степена⁶. С обзиром да кумулације с интонацијом набрајања најчешће подразумевају комбинацију изостављања везника и редупликације синтаксичке позиције, у датим се конструкцијама најчешће ради и о *синатроизму*⁷ (као нпр.: Одједном се једно *дрво*... указало цело и јасно, са свим својим *лишајима, гранама, имелама*) или, рјеђе, о *дистрибуцији*⁸ (као у пр.: *Све му је изгледало монструозно: арија полке, лажне мраморне степенице од картона, балска хаљина, козице, воће..., тела жена... гласови жена...*). У кумулативним структурама у првој групи (а), ријеч је о уланчавању хомофункционалних и хомоформних супстантивних синтаксема и/или синтагми у субјекатској (*Сан, јава, живљење, умирање*, мислили су у њему једну једину мисао) или објекатској синтаксичкој позицији (*Нашао је хлеб, сир, сланину, свеже сецкано месо, патлицане, млеко*). Наредна, асиндетска адвербијална набрајања (б) реализују се или као глаголска (*Затим се дигла, пламтећи очима, удишући дубоко хладни ваздух, подрхтавајући слабинама*); или комбинована, настала укрштањем прилошких и глаголских јединица (као у пр.: *Жене су га, међутим, гледале глупо, бесмислено, смешећи се, а*

⁶ Основни модел асиндетских кумулација чине синтаксичке конструкције код којих начин реализације подразумева само интонацију.

⁷ Синатроизам подразумева гомилање семантички разнородних елемената, тј. низање различитости

⁸ Дистрибуција као стилска фигура подразумева гомилање хомофункционалних чланова, гдје се први члан, будући семантички апстрактан појам, разлаже на своје саставне елементе (више у: Ковачевић, 2000, стр. 148–150; Катнић-Бакаршић, 2001, стр. 311).

он није могао да издржи...). Адјективни низ (в) реализује се у оквиру двије врсте хомофункционалних јединица – конгруентног (придјевског) атрибута (Желео је да се врати у *јасни, логичи, стварни* живот) и неконгруентног атрибута (Одједном се једно *дрво*, косо израсло из брда, указало цело и јасно, са свим својим *лишајима, гранама, имелама*).

У свим наведеним примјерима (а)-(в) асиндетски низ реализује се као усложен. Усложавање низа, што подразумева додавање трећег члана, „актуализује набрајање, чиме се постиже утисак веће мелодичности и ритмичности“ (Словар, 2005, стр. 68). Осим тога, у датим је констукцијама углавном ријеч о нагомилавању семантички разнородних елемената, односно синатроистичком типу набрајања. Стилска маркираност набрајања семантички разнородних јединица произлази управо из супротстављености семантичке и формалне, конструкционе равни. Наиме, синтаксичким низањем овдје се тежи ка синтаксичкој „унификацији“, на једној, и, истовремено, семантичкој разноликости, на другој страни. А уланчавање хомофункционалних супстантивних, адјективних и адвербијалних јединица доприноси њиховој „информативној актуализацији“ (в. Поповић, 1997, стр. 34), јер се дистрибуцијом интонационог елемента – паузе, остварује равномјерна (или равномјернија) испрекиданост интонационог рељефа (в. Миновић, 1970, стр. 33). Услед тога и реченични ритам реализује се као „убрзан, задихан“ (в. Катнић-Вакаршић, 2001, стр. 317), а асиндетски се елементи, по својој кумулативној снази, остварују као значајни чиниоци приповједачеве потке у роману. Посматрано на семантичкој равни, интонациони паралелизам даје основ за јачу повезаност семантички хетерогених детаља, тако да сваки од њих постаје нерашчлањивом јединицом низа као цјелине, а смисао кумулираних јединица своди се у цјелину утиска. Будући да се слике рата у самом роману не заснивају на умјетничком транспоновању фактографске грађе или на фикционализацији вјеродостојних свједочења, већ на „[...] приповедачкој артикулацији антрополошке и онтолошке дубине ратне трагедије“ (Петровић, 2013, стр. 10), Петровићеву пажњу у роману не заокупљају толико догађаји колико стање лика/ликова, па његов дискурс обиљежавају чести прелазни из свјесног на подсвјесни човјеков живот.

Растко Петровић пружа читаоцима добар увид у искуство рата, али кроз визуру карактеристичну за романе високог модернизма и садржану у идеји дехуманизације, бестијалности и безимености човјека. Овакав приступ, набијен сугестивношћу, много ефектније одсликава посљедице које је на човјека оставио Велики рат, од експлицитних описа битака и разарања (в. Петровић, 2013, стр. 10). Тако у примјеру: *Сан, јава, живљење, умирање*, мислили су у њему једну једину мисао... – асиндетом се најприје раскида подјела коју намећу везници, а новонастала ритмичка схема, задобивши појачан темпо и изражену динамику, опире се контрастирању у антонимски супротстављеним супстантивима, задајући вишезначност.

Захваљујући томе, *сан* се „зближава“ са *јавом*, а *живљење* са *смрћу*, то јест дати се супстантиви почињу да саодносе, не супротстављајући се више узајамно. С обзиром на те, новонастале везе међу уланчаним појмовима, наведена набрајања нису пука ређања детаља, него постају намјерно парадоксални. Асиндетска набрајања супстантива и супстантивних синтагми као у примјеру: *Све* му је изгледало монструозно: *арија полке, лажне мраморне степенице од картона, балска хаљина, козице, воће* које се не може одредити, *тела жена* на самој ивици логора мушкараца, *гласови жена* што кидишу на војнике... – осим што стварају неопходну атмосферу примјерену теми сурове ратне реалности, служе и као израз брзе смјене слика, којом се даје представа психичке узбурканости. Неочекивана, а самим тим и снажнија непредвидљивост супстантивних елемената, поништава предвидљивост набрајања. Захваљујући супститутивној компоненти (замјеници *све*) која улази у редуплицирани низ, нагомилани именички појмови показују већу међузависност, а пошто су двоструко реализовани, најприје индивидуализовано а потом јединствено, у збиру, катафорски супституент, као њихов комуникативни редупликатор, налази се под емфатичким акцентом. Све доводи до гротескно уређене слике, захваљујући којој се истовремено потпуније представљају и истичу разнолики детаљи.

3. Предикативни асиндетски низ

У роману *Дан шести*, поред асиндетских непредикативних кумулација, реализују се и асиндетска набрајања са клаузалним јединицама као конститутивним елементима. У асиндетски полипредикатски низ уланчавају се како (г) независне тако и (д) зависне клаузе. Као нпр.:

(г) Онај други *је умиривао, сређивао, показивао* да живот духа одговара само и стално материјалним чињеницама света. (стр. 293); Стари *је није ударио, није ошамарио, није избацио напоље*, као што није ни поштара ошамарио... (стр. 41); Хтео *је да говори, да пође, да умре*. (стр. 51);

(д) Молио сам *је да размисли, да заборави, да оде из мог живота*. (стр. 292); Ништа то не би марило *што он* „ништа није разумео“, *што је постојала огромна социјална раздаљина између њих, што јој је он написао увредљиво и глупо писмо увређенога заштитиника*. (стр. 545); Стид *што је човек го кад неко наиђе, што се смушено понео тога тренутка, што је оборио вазу; ...* (стр. 403); Он зна *да је све то игра, да га неко куша, да га се неко боји*. (стр. 25); А сада, ова млада жена, Марица, ... жена је била тога негдашњег дерана... тога дерана *који му је онда држао руку око грла... који је заувек нестао, кога ни он никада више неће видети, који га никада више неће загрлити, који никада, пред њим, неће више пољубити ни ону другу дивну жену, своју матер...* (стр. 37).

Као што наведени примјери (г) и (д) показују, асиндетске кумулације у Петровићевом тексту граде и предикатске јединице – независне и истоврсне зависне клаузе. Поликлаузални низ, чија је редуплицирана компонента независна клауза, реализује се у оквиру јукстапонираних реченица с имплицитном координацијом (v. Pranjković, 1993, str. 119), гдје уланчавање клауза у координирану јукстапонирану⁹ конструкцију настаје као резултат операције низања. Будући да се ради о структурама отвореног¹⁰ типа, дате јукстапониране кумулације показују структурни паралелизам дијелова; редуплициране клаузе углавном претпостављају исти субјекат (нпр.: Онај други је умиривао, сређивао, показивао...); глаголски облици у функцији предиката јукстапонираних клауза припадају истом морфолошком типу, и дијеле истоврсност у погледу глаголског вида, односно показују подударан видско-временски суоднос (као нпр.: Стари је није ударио, није ошамарио, није избацио напоље.), и сл. Као резултат структурног паралелизма код датих јукстапонираних јединица реализује се и граматичка равноправност дијелова: сваки је дио граматички и функционално истоврстан, „има једнако граматичко и семантичко оптерећење” (Pranjković, 1993, str. 151). И код датих се конструкција, као и у претходним примјерима (а)-(в), интонацијом, као средством актуелизације, успоставља структурно-семантичка усложеност низа, која има за резултат комуникативно-емоционално наглашавање пропозиционог садржаја као цјелине. Будући да нагомилани детаљи, чинећи асиндетску цјелину (v. Vinogradov, 1971, str. 193), нису изгубили своју индивидуалност, него су је појачали, нагласили, и стилематичност поликлаузалних форми темељи се на томе да се свака јединица у низу представља кроз цјелину. На ритмичко-структурном плану, јукстапозицијско низање предикативних компоненти као „облик ритмичког уређења говорног низа“ (Петковић, 1988, стр. 237), води ка поравњавању разлика, тј. упрошћавању синтаксичке структуре. А упрошћавање синтаксичке хијерархије „иде руку под руку с укидањем извесних ограничења појмовно-логичког реда, а укидање ових последњих дозвољава да се у опис укључи већи број непосреднијих утисака и тренутних субјективних садржаја“ (Исто, стр. 241). У Дану шестом кумулације овог типа представљају важно средство истицања афективности доживљаја, тако да се реченичним низом више и не описује, него саздаје доживљајни ток. У кумулативном низу као у примјеру: Хтео је да говори, да пође, да умре

⁹ Термин јукстапониран или супостављен овдје узимамо да бисмо описали један од начина повезивања реченица, односно клауза.

¹⁰ Овај тип структура карактерише, прије свега, то што број јукстапонираних дијелова није, теоретски барем, ограничен. Друга значајна особина, према Прањковићу, јесте „[...] редовита – а у доста случајева и обавезна – блисковрсно (блискородност) или истоврсност (истордност), тзв. структурни паралелизам дијелова који улазе у састав сложене структуре [...]“ (1993, str. 149).

– асиндетским уланчавањем независних клауза гради се слика убрзаних психолошких доживљаја (напетост и растрзаност), па нагомилавање служи као средство којим се психолошки портретише лик. А будући да се посљедњи члан низа (да умре), јавља као градацијски у односу на претходне нагомилане компоненте, овдје се гради и својеврстан психолошки климакс. У кумулацији у примјеру (а): *Стари је није ударио, није ошамарио, није избацио напоље*, као што није ни поштар ошамарио... – асиндетском везом интензивира се *епаналепсички*¹¹ клаузални низ. Редупликацијом лексички подударне компоненте (тј. помоћног глагола у склопу перфекатског предиката) у свакој од хомофункционалних клауза попуњено је мјесто предиката. Епаналепсичко понављање хомолексичког глагола у датом низу значајно је само на стилистичком плану: утисак презасићености води у продубљенију негацију, па се њеним истицањем оживљава, усредсређује пажња на то како су се и којим редом развијале међусобно повезане радње.

4. Закључак

Анализа језичко-стилских нагомилавања у роману *Дан шести* показала је да се као доминантни тип кумулативних структура издвајају нагомилавања асиндетског типа. Асиндетско низање реализује се најчешће или у вези с нагомилавањем супстантивних, адјективних и адвербијалних компоненти или преко клаузалних јединица, при чему се, као најфреквентније, остварује уланчавање семантички разнородних елемената. Кумулирани садржаји, повезани у асиндетску цјелину, као блиски, међусобно се допуњују тако што је цјелина надређена елементима, док се елементи опажају само кроз цјелину. Уланчавањем непредикативних јединица најприје се раскида подјела коју намећу везници а новонастала ритмичка схема, задобивши појачан темпо и изражену динамику, опире се контрастирању у антонимски супротстављеним супстантивима, задајући вишезначност. Јукстапозицијско низање предикативних компоненти представља важно средство истицања афективности доживљаја, тако да се реченичним низом више и не описује, него саздаје доживљајни ток. Захваљујући промјени реченичног ритма и новонасталим везама међу уланчаним појмовима, асиндетске кумулације не представљају пуко ређања детаља, па у роману задобијају најразличитије функционалне вриједности. Таквим се поступком често ствара неопходна атмосфера примјерена теми сурове ратне реалности, даје представа психичке узбурканости, гради психолошки климакс и сл.

¹¹ Епаналепсичка кумулација подразумијева редупликацију истих јединица гдје поновљена јединица има сложенију синтаксичку структуру којом се модификује значење претходне (в. Ковачевић 2000).

Извор

Петровић, Р. (1977). *Дан шести*. Београд: Нолит.

Литература

Вуковић, Ђ. (2005). Роман као енциклопедијска творевина. Поговор у *Дан шести*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 571–592.

Џацић, П. (1973). Растко Петровић и „Дан шести“. У *Критике и огледи*. Београд: Српска књижевна задруга.

Ковачевић, М. (2000). *Стилистика и граматика стилских фигура*. Крагујевац: Кантакузин.

Недић, М. (1989). Поетички дис/континуитет у делу Растка Петровића. У *Књижевно дело Растка Петровића*. Београд: Институт за књижевност и уметност.

Пантић, М. (2002). Растко Петровић: хаотични синтетизам. У *Свет иза света*. Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, 27–35.

Петковић, Н. (1988). *Два српска романа*. Београд: Народна књига.

Петровић, П. (2013). Објава Дана шестог: једна бурна и замршена повест. У *Српски књижевни лист*, бр. 5/110, мај, јун и јул 2013, II/XII, Београд: Клуб сарадника и донатора *Књижевног листа*.

Петровић, Р. (2014). *Есеји и чланци*. Београд: Нолит.

Пешковский, А. М. (2001). *Русский синтаксис в научном освещении*. Москва: Языки славянской культуры.

Поповић, Љ. (1997). Понављање почетног реченичног члана као стилско средство за истицање. *Наш језик*, књ. XVI, св. 1–2. Београд, 1–21.

Словар (2005). *Энциклопедический словарь-справочник. Выразительные средства русского языка и речевые ошибки и недочеты*. Москва: Флинта.

Katnić-Bakaršić, M. (2001). *Stilistika*. Sarajevo: Ljiljan.

Lotman, J. (1976). *Struktura umetničkog teksta*. Beograd: Nolit.

Minović, M. (1970). *Rečenica u proznim djelima Rastka Petrovića*. Sarajevo: ANUBiH.

Pranjković, I. (1993). *Hrvatska skladnja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.

Vinogradov, V. (1971). *Stilistika i poetika*. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika.

Vera Čevriz Nišić

SPRACHLICHE UNS STILISTISCHE EIGENSCHAFTEN VON
KUMULATIVEN FORMEN IM ROMAN „AM SECHSTEN TAG“ VON
RASTKO PETROVIC

Zusammenfassung

In der vorliegenden Arbeit werden die kumulativen Strukturen des asidentischen Typs im Roman „am sechsten Tag“ von Rastko Petrovic analysiert, weil gerade diese die syntaktisch-stylistischen Eigenschaften dieses Romans ausmachen. In dem Prosatext von Petrovic werden sie durch Verkettung der nicht prädikativen, sowie der prädikativen syntaktischen Einheiten realisiert. Dank der Veränderung des Satzrythmuses und dank der neu entstandenen Verbindungen zwischen den verketteten Begriffen, stellen die asidentischen Konstruktionen nicht nur die einfache Anhäufung der Details, sondern bekommen im Roman unterschiedliche funktionelle Werte. Mit dieser Vorgehensweise wird oft die notwendige Atmosphäre geschaffen, die dem Thema der gnadenlosen Kriegsrealität Nahe steht, und die eine psychisch Aufregung und einen psychologische Höhepunkts entstehen lässt.